



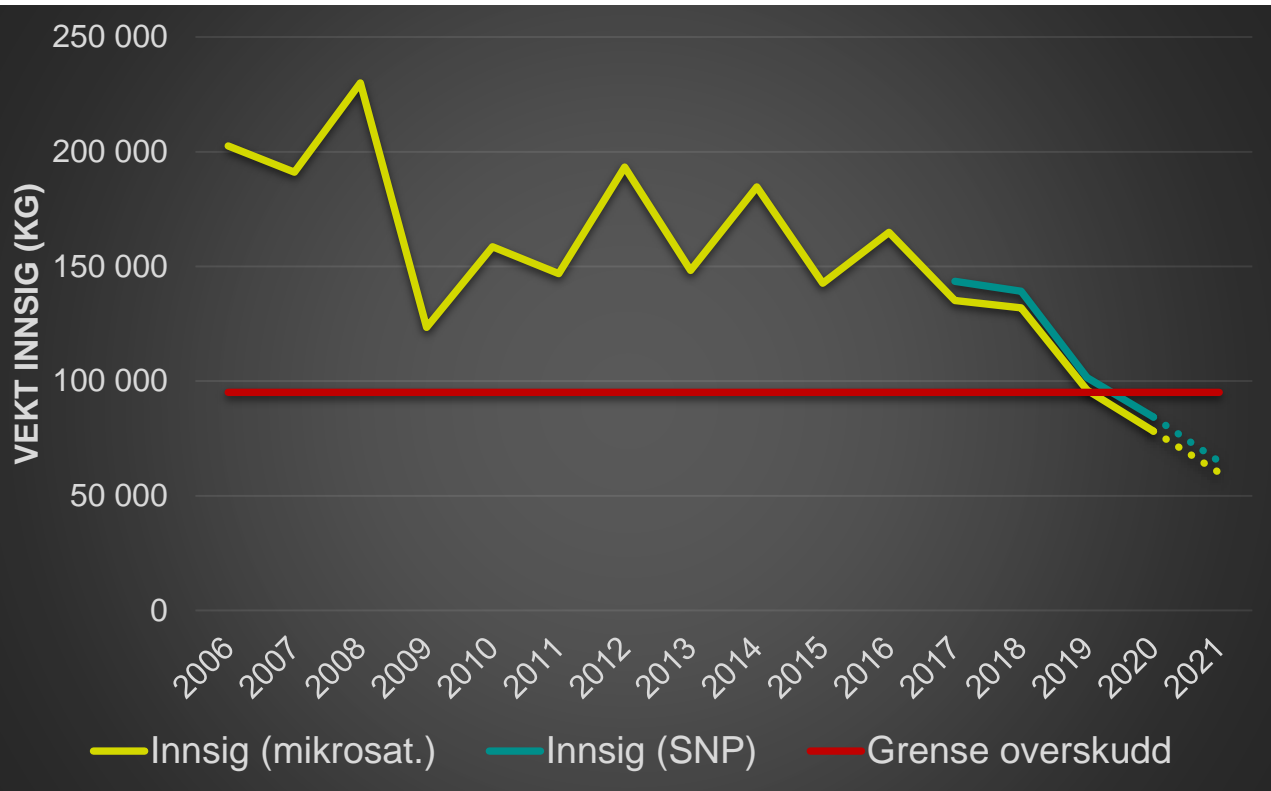
Teno, lohikannan tila 2021 ja kalastus

Tapio Hakaste, maa- ja metsätalousministeriö

26.3.2021



Ennuste 2021: Tenoa kohti palaavien lohien määrä vähenee edelleen



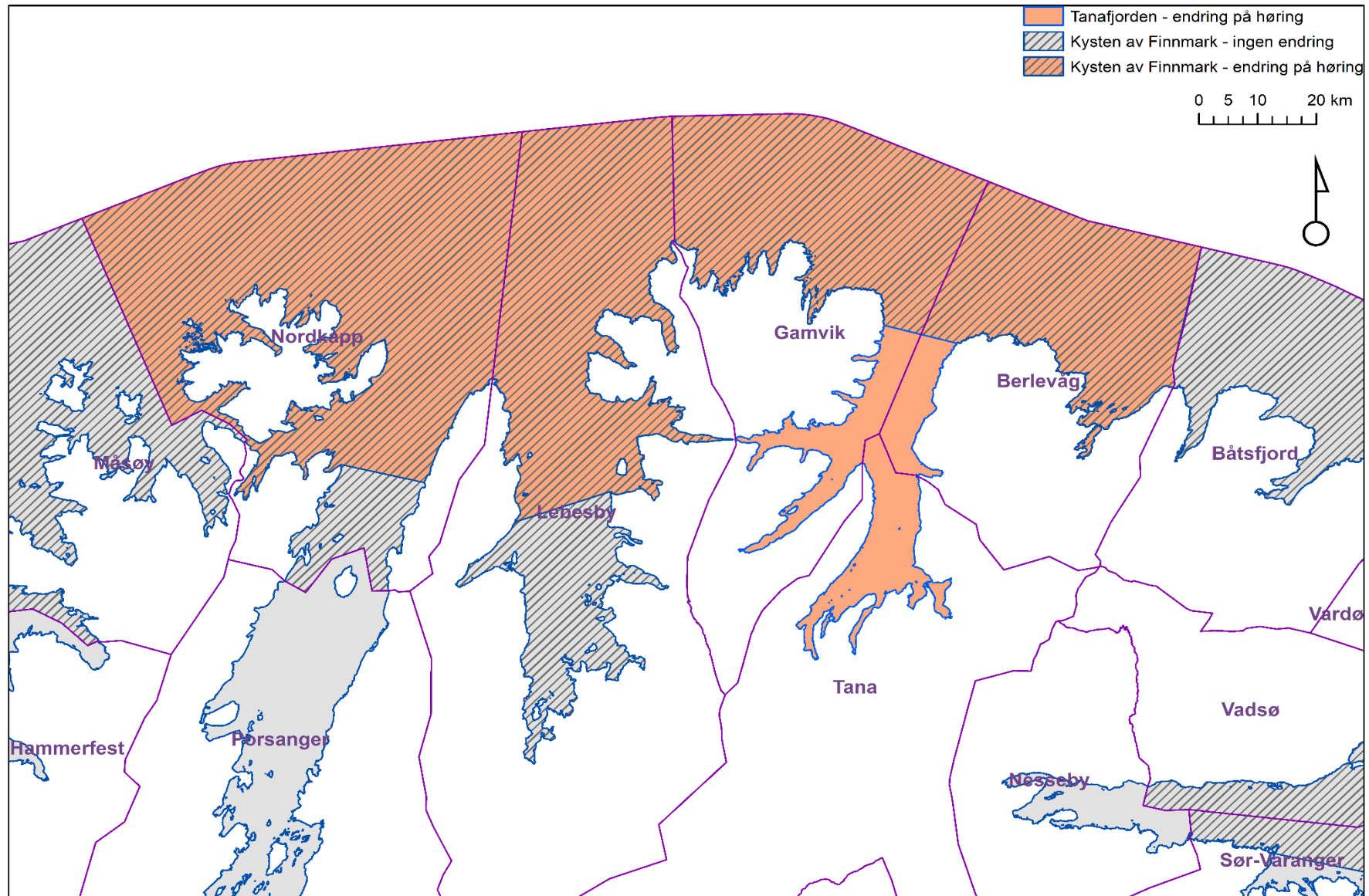
- Tenon pääuoman nousulohimäärä on pienentynyt puoleen, 40 000 lohta 2018 -> 19 000 lohta 2020
 - Perustuu kaikuluotauseurantaan Tenon alaosalla Polmakissa
- Yhden merivuoden lohia vähän 2019 ja 2020, kahden merivuoden lohia vähän 2020
- Odotettavissa vähän kahden ja kolmen merivuoden lohia 2021 → vähän naaraslohia



Norjan ilmasto- ja ympäristöministeriön ehdotus kalastuskausi 2021

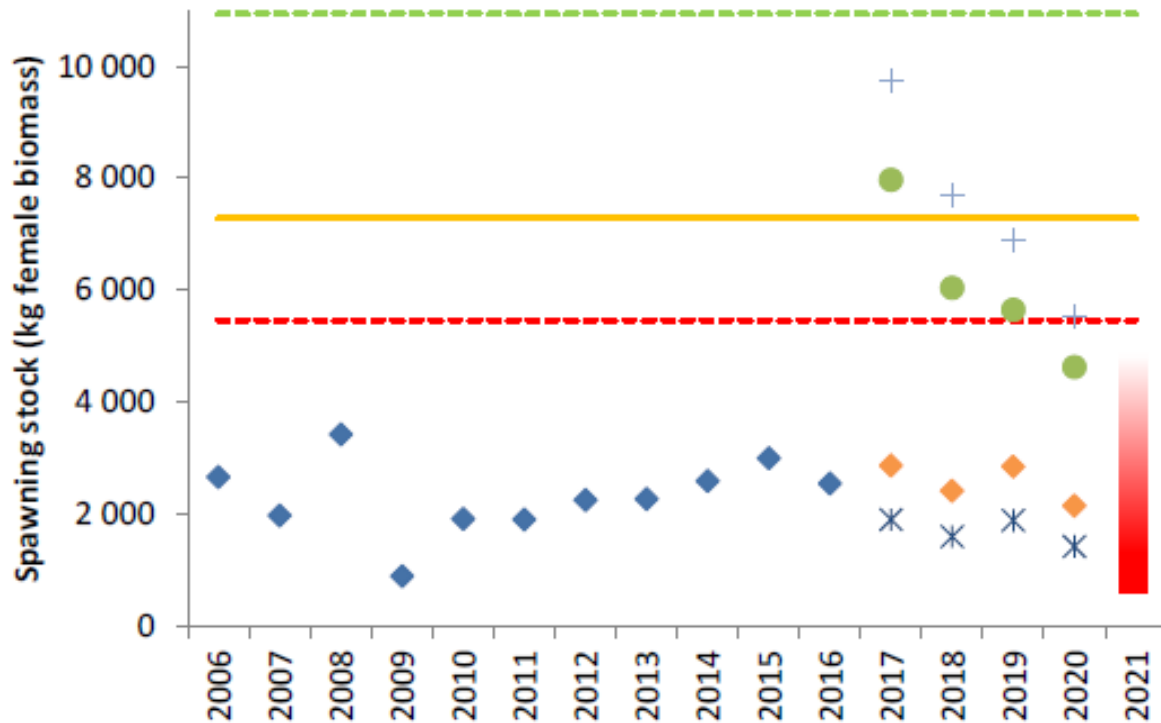
- Rajajokiosuus Teno: kaiken lohenkalastuksen kieltäminen kalastuskaudella 2021, sop. artiklan 16 perusteella
 - Ei lohenkalastusta millään pyydyksellä tai kalastajaryhmällä
- Lisäksi Tenojokeen vuosittainen poikkeuspöytäkirja missä mm.
 - Matkailukalastuslupa muiden kalojen kuin lohen pyyntiin
 - Muun kalan pyynti sallittu
- Samanaikaisesti
 - Lohenkalastuksen kieltäminen Norjalle kuuluvalla Tenon alaosalla ja Norjan Tenon sivujoissa
 - Tenon lohen merikalastuksen kieltö
 - Lohenkalastusta ei avata lainkaan Tanan, Gamvikin ja Berlevågin kunnissa sekä Nordkappin ja Lebesbyn kuntien ulkosaaristossa
- Tuloksena lähes kaiken lohen kalastuskuolevuuden poisto 2021 kalastuskaudella
- Merikalastusrajoitusten esitys lausunnolla Norjassa

Norjan kieltoesitys merialueelle kartalla





Yhteisen tutkimusryhmän arvio lohenkalastuksen rajoittamisen vaikutuksista nousukalamäärään Karasjoki esimerkkinä



- Siniset merkit, arvio aiemman sopimuksen mukaisesta kalastuksesta
- Oranssit vinoneliöt, nykytilanne
- Vihreät ympyrät, ei kalastusta jokialueella
- Siniset ristit, ei kalastusta joki- eikä merialueella
- Punainen pylväs, arvio lohimäärästä jos kalastusta ei ole 2021

Figure 1. Spawning stock development in Kárášjohka 2006-2020 with projected values for 2021. Four different alternatives are given for 2017-2020. Bottommost blue symbols: What the spawning stock would have been given the old agreement and the old fishing rules. Orange: The actual estimated spawning stock size under the current agreement. Green: What the spawning stock would have been given no fishing in Tana/Teno and tributaries. Blue plus signs: What the spawning stock would have been given no coastal and Tana/Teno fishing. The red shaded area to the right illustrates the expected spawning stock of 2021 within an exploitation range ranging from the current regulation (at the bottom) to a no-fishing scenario (at the top). The colour shade reflects increasing severity of the situation towards the bottom.



Norjan esityksen arviointia

- Rannikkopyynti ja Tenon pääuoman kalastus kattavat suurimman osan lohisaaliista
 - Sekakantakalastusta – kohdistuu Tenon kaikkiin 30 eri lohikantaan
 - Tenossa kutevia lohia pyydetään koko niiden nousun ajan mereltä kutualueille
- Vain pieni osa sivujokien lohista pyydetään sivujoesta
- Heikossa tilanteessa aikaisin ja myöhään vaeltavia kantoja
- Ehdotus vaikuttaisi kattavasti ja koko kalastusketjuun

Tutkimustieto Tenon lohesta poikkeuksellisen laajaa ja korkeatasoista

- Ennuste 2 ja 3 merivuoden tärkeiden isojen lohien määrästä hyvin alhainen
- Lohikantoja heikentävän kalastuksen, petojen ja kilpailun suhteellinen vaikutus suurempi kun kanta hyvin harva
- Elpyminen sitä hitaampaa ja epävarmempaa, mitä pienemmäksi lohikanta pääsee
- Mahdollisuudet vaikuttaa
 - Kalastuksen vähentäminen tehokkain ja tärkein tapa parantaa tilannetta
 - Hauen ja muiden petojen vähentäminen epävarma tapa parantaa tilannetta



Toimeenpano

- Vuosittaiset muutokset kalastussääntöön sopimuksen 6 artikla
 - Muutoksia niihin määräyksiin, joita kalastussäännössä on
 - Prosessi ja aikataulu määritelty, VN asetuksella poikkeuspöytäkirja voimaan
- Toimet erityistilanteissa 16 artikla
 - Menettelytavat laaditaan yhdessä, HE muistiossa viitattu kalastuslain 52 §:n käyttöön
 - 55 § myös mahdollinen
 - PeV lausunto kalastuslaista (PeVL 58/2014 vp -192/2014 vp)
... Lain ja asetuksen välisen hierarkkisen suhteen selventämisen lisäksi tämänkaltainen sääntelyratkaisu olisi omiaan **korostamaan perustuslain 20 §:n ympäristövastuusäännöksen mukaisesti sitä, että julkisella vallalla ei ole ainoastaan valtuutusta** ("valtioneuvoston asetuksella voidaan..."), **vaan myös vastuu huolehtia luonnosta ja sen monimuotoisuudesta.**
- Perusoikeusrajoitusten selvittäminen, OKV, OM
 - Rajoitus määräaikainen, muun kalan kalastus jatkuisi
 - KHO:2021:19, lupien myöntäminen Tenojoen sivuvesille vs. lohikantojen suojele



Muut mahdolliset ratkaisut

- Norjan kanssa neuvoteltu useista eri rajoitusvaihtoehtoista, ei saatu neuvottelutulosta
- Tasapaino maiden välillä vaikeuttaa ratkaisun löytymistä
 - Lohentuotanto Norja 2/ Suomi 1, Norjan voimakas perinnepyynti jokisuulla, Suomen kehittynyt kalastusmatkailu
 - Biologisesti rajoitukset kohdennettava alkukauteen
- Jos lisärajoituksia ei saada, kantojen tila heikkenee voimakkaasti ja kantojen elpyminen hidastuu ja viivästyy